

Brusel 28. září 2015
(OR. en)

12352/15

SOC 538
EMPL 353
PENS 11
ECOFIN 728

POZNÁMKA

Odesílatel:	Výbor stálých zástupců (část I)
Příjemce:	Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele
Č. předchozího dokumentu:	12086/15 SOC 524 EMPL 345 PENS 10 ECOFIN 708
Předmět:	Přiměřené důchodové příjmy v kontextu stárnoucí společnosti – návrh závěrů Rady = přijetí

Delegace naleznou v příloze návrh závěrů Rady o výše uvedeném předmětu, které schválil Výbor stálých zástupců (část I) dne 25. září 2015, pro účely zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele dne 5. října 2015.

Přiměřené důchodové příjmy v kontextu stárnoucí společnosti

Návrh závěrů Rady

Po zveřejnění *Zprávy o stárnutí obyvatelstva 2015: hospodářské a rozpočtové projekce pro 28 členských států EU a Norsko (2013–2060)*, kterou Rada potvrdila dne 12. května 2015, předložil Výbor pro sociální ochranu a Komise (GŘ EMPL) zprávu s názvem *2015 Pension Adequacy Report: current and future income adequacy in old age in the EU (Zpráva o přiměřenosti důchodů z roku 2015: současná a budoucí přiměřenost příjmů ve stáří v EU)*. Tato zpráva vychází z demografických a hospodářských předpokladů, na nichž se zakládá *Zpráva o stárnutí obyvatelstva*, a posuzuje, zda a jak budou členské státy schopny zajistit přiměřené důchodové příjmy.

Zpráva o stárnutí obyvatelstva 2015 došla k závěru, že ve většině zemí nedávné důchodové reformy zmírní dynamiku vývoje veřejných výdajů do roku 2060 navzdory výraznému nárůstu podílu starších osob. U některých členských států však může i nadále docházet k nárůstu veřejných výdajů na důchody v rozmezí od dvou do čtyř procentních bodů HDP.

Zpráva o přiměřenosti důchodů z roku 2015 ukazuje, že rizika pro udržitelnost veřejných financí v budoucnosti mohou plynout nejenom z nedostatku důchodových reforem zaměřených na omezení budoucích trendů v oblasti výdajů; existuje rovněž riziko škodlivých zvratů v politice, pokud v důsledku reforem vzroste počet starších žen a mužů bez přiměřených příjmů.

Rada proto **ZDŮRAZŇUJE**, že je důležité sledovat trendy v přiměřenosti důchodů jak ze sociálního, tak z fiskálního hlediska.

Rada POTVRZUJE klíčová sdělení Výboru pro sociální ochranu a konstatuje zejména, že:

- mnoho nedávných reforem se zaměřilo na zajištění finanční udržitelnosti podporou delšího pracovního života, a to prostřednictvím zvýšení věku odchodu do důchodu a opatření omezujících předčasné opouštění trhu práce, čímž bylo dosaženo vyváženosti mezi přiměřeností důchodů a finanční udržitelností;
- přestože v EU jako celku nyní důchody poskytují většině lidí dostatečnou ochranu před rizikem chudoby a zajišťují přiměřené příjmy ve stáří, několik členských států musí i nadále více usilovat o řešení rizika chudoby ve stáří, včetně závažného materiálního strádání, a o zaručení jistoty příjmů ve stáří;
- pokud jde o přiměřenost důchodů v budoucnosti, snižování míry náhradových poměrů z veřejných důchodových systémů po dobu následujících 40 let bude pro některé členské státy znamenat, že udržení příjmů po odchodu do důchodu bude stále více záviset na doplňkovém důchodovém pojištění a spoření;
- poskytování účinné ochrany před chudobou a zaručení jistoty příjmů ve stáří může být rovněž ztíženo reformami, které usilují o zajištění finanční udržitelnosti prostřednictvím snížení dávek, provedení nižší valorizace výplat důchodů a přehnaného přesouvání rizik z důchodových systémů na jednotlivce;
- někteří Evropané nemají možnost pracovat v kvalitním zaměstnání nebo nedokáží našetřit na důchod do takové míry, aby nashromáždili dostatečné důchodové nároky; mnozí navíc nemohou setrvat v zaměstnání dostatečně dlouho, aby dosáhli zákonem stanoveného věku odchodu do důchodu, a vyhnuli se tak sankcím za předčasné opouštění trhu práce;

- prioritou tedy musí být, aby se ženám a mužům poskytovalo celoživotního učení, odborná příprava a zdravotní i sociální podpora, která zejména ženám a starším osobám umožní, aby setrvaly v kvalitním zaměstnání po celý produktivní věk, což přinese vyšší účast na trhu práce a ucelenější profesní dráhu, a tím i dobu se započitatelnými příjmy, která povede k přiměřenému důchodu;
- je důležité, aby veřejné důchodové systémy nebo jiné systémy sociální ochrany obsahovaly náležité záruky pro ženy a muže, jimž pracovní příležitosti neumožňují nebo neumožnily vytvoření dostatečných důchodových nároků; tyto záruky zahrnují zejména minimální důchody nebo jiné minimální zajištění příjmů pro starší osoby, jakož i redistribuční prvky, jako jsou půjčky na období, kdy lidé nejsou schopni vytvářet plné nároky kvůli nedobrovolné absenci v práci z důvodu péče o další osobu, nemoci nebo nezaměstnanosti.

S cílem pomoci členským státům v tom, aby prováděly reformy, které zabrání budoucím rizikům ohrožujícím přiměřenost důchodů a zároveň zajistí dlouhodobou finanční udržitelnost důchodových systémů, a s ohledem na výsady členských států v oblasti sociální ochrany, VYZÝVÁ Rada Komisi a členské státy, aby:

- spolupracovaly na hlubším zkoumání těch skupin obyvatelstva, které jsou nejvíce vystaveny riziku nedostatečných příjmů ve stáří (např. ženy, mladší pracovníci, migranti, lidé s nízkou kvalifikací nebo nízkou mzdou);
- zvážily, jak řešit budoucí rizika přiměřenosti důchodů a chudoby prostřednictvím vhodných preventivních opatření v oblasti zaměstnanosti pro danou zemi a prostřednictvím zmírňujících opatření v důchodovém systému nebo jiných systémech sociální ochrany;
- v rámci Výboru pro sociální ochranu a Výboru pro zaměstnanost přezkoumaly politiky, které posilují pracovní příležitosti pro starší pracovníky zejména s ohledem na hospodářské, pracovní, zdravotní a sociální proměnné, jež potenciálně ohrožují profesní dráhu v pozdním věku a přechod z práce do důchodu;

- posoudily, jak mohou tyto důchodové systémy, v nichž bude přiměřenost důchodů silně záviset na doplňkovém důchodovém spoření, nákladově nejefektivnějšími způsoby podporovat spoření;
- v rámci Výboru pro sociální ochranu přezkoumaly aspekty důchodových systémů a jiných systémů sociální ochrany, které mohou snížit rizika chudoby a nepřiměřenosti důchodů, včetně případné redistribuční povahy spojitostí mezi příspěvky a dávkami, penzijních kreditů, minimálních příjmů a opatření pro ženy a muže nucené předčasně opustit trh práce z důvodu invalidity nebo nezaměstnanosti; tato práce by měla zohlednit nerovnosti, zejména z hlediska zdraví a příležitostí na trhu práce a možností sladění zaměstnání a povinností vyplývajících z péče o další osobu, které se dotýkají různých skupin žen a mužů, se zvláštním zaměřením na důchodce, jež žijí samostatně nebo požívají odvozených práv, jako je pozůstalostní důchod;
- posílily schopnost předcházet střednědobým (10 až 15 let) problémům s přiměřeností důchodů a finanční udržitelností používáním administrativních údajů, nástrojů modelování a průzkumů, jako je EU-SILC, eHIS a SHARE, a umožnily tak členským státům provádět vhodná nápravná reformní opatření v souladu s konkrétními vnitrostátními hospodářskými, fiskálními a širšími sociálními okolnostmi;
- zpřístupnily tvůrcům politik a široké veřejnosti tyto informace zaměřené na budoucnost jakožto základ pro informovanější rozhodování;
- zajistily, aby si ženy a muži byli vědomi dopadu svých profesních rozhodnutí na výši svých budoucích důchodů a mohli prostřednictvím důchodových výměrů a evidenčních služeb získat jasnější přehled o své perspektivě příjmů po odchodu do důchodu a o svých možnostech, jak ji zlepšit;

- vyzvaly Výbor pro sociální ochranu, aby úzce spolupracoval s mezinárodními organizacemi, jako je OBSE, Světová banka a Mezinárodní organizace práce, na hledání nejvhodnějších politických řešení pro nově se objevující výzvy, a zároveň uznal, že členské státy jsou i nadále zodpovědné za vytváření svých důchodových systémů; to by mělo členským státům umožnit, aby těžily i ze zkušeností zemí mimo EU, jež čelí podobným problémům se zajištěním přiměřenosti důchodů v budoucnosti ve stárnoucí společnosti;
 - předložily Radě zjištění a politická doporučení vycházející z této práce.
-